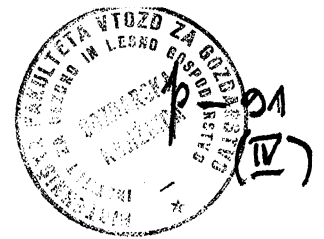

oxf. 453 + 443 : 176.7 Populus sp.

INSTITUT ZA GOZDNO IN LESNO
GOSPODARSTVO PRI BF
61001 LJUBLJANA, VEČNA POT 2
P. P. 523-X, TELEFON 268 963

P-91

Ljubljana, 15.10. 1985

Soško gozdno gospodarstvo
Tolmin
V roke tov. Jožetu Papežu

Vaš znak:

Naš znak:

ZADEVA: Sušenje topolov v Vipavski dolini

V torek 30.VII.1985 smo si ogledali suhe in sušeče se topole v Vipavski dolini tov. Ivan Rihar, tov. Roner Ivan, oba iz kmetijskega kombinata Vipava, OE Gozdarstvo, mag. Jože Papež, dipl. inž. gozdarstva, SGG Tolmin in mag. Dušan Jurc, dipl. biolog, IGLG.

Topolove sadike so vzgojili v poskusni drevesnici IGLG v Zdobrovi pri Ljubljani. Delavci KK Vipava so jih zasadili ob odseku ceste Ajdovščina - Nova Gorica v letu 1984. Ob terenskem ogledu smo pregledali del nasada, ki je v bližini Lijaka in kjer je največje število novo zasajenih topolov suhih.

Precejšnje število toplovih drevesc je veter zlomil, nekaj je bilo suhih, ostala pa so še rasla. Na dnišču topolov, ki so bili suhi ali zlomljeni, so bile odebelitve in luknje. V odebelitvah in v lesu nad njim smo našli ličinke velikega topolovega kozlička (*Saperda carcharias* L. - ličinke je določil doc. dr. Janez Titovšek). V kolikor je bilo v debelcu večje število ličink (v enem debelcu s premerom 4 cm smo jih našli celo sedem), se je ob močnejšem vetru topolica prelomila. Tudi v dnišču še živih toplovih drevesc smo opazili odebelitve in odprtine, ki jih povzroča veliki topolov kozliček. Ta drevesca so letos slabo odgnala in so očitno zelo oslABLJENA.

Veliki topolov kozliček ima dveletno generacijo. Hrošč je dolg 22 - 28 mm, sivočrn z rumenimi dlačicami. Ličinka je breznoqa, dolga do 38 mm in ima močno hitinizirano ploščo na prvem segmentu. Odrasli hrošči rojijo junija in julija in takrat

luknjasto obgrizujejo topolovo listje. Samice odlagajo jajčeca posamično ali v skupinah na dnišče debla. Ličinke izgrizejo lubje, se zavrtajo vanj in se z njim hranijo do jeseni, nato pa prodrejo v les in prezimijo. Naslednje leto si vsaka ličinka izdolbe navzgor vertikalni hodnik, ki ga izpolni z ivermi, velike količine pa jih tudi izmetava skozi odprtino v lubju. V lesu ponovno prezimi in se spomladi tretjega leta zabubi. V poškodovana debela navadno prodrejo glive, ki povzročajo trohnenje lesa in les napadenega starejšega drevesa navadno nima nobene tehnične vrednosti. Pri mladih drevesih nastanejo ob močnem napadu na spodnjem delu značilne odebelitve in drevo se posuši.

Na vejicah topolovih drevesc smo našli tudi odebelitve in v njih ličinke malega topolovega kozlička (*Saperda populnea* L.). Tudi ta hrošč ima dveletno generacijo. Dolg je 10 - 14 mm, telo je črno in na vsaki pokrovki ima 4-5 rumernih peg. Ličinka je podobna ličinki velikega topolovega kozlička, le da je dolga do 15 mm. Samice podkvasto izgrizejo topolovo lubje in v vdolbinico položijo jajčece. Ličinka se zarije v lubje in na veji ali debelcu nastane odebelitev. Drugo leto se ličinka vgrize v stržen vejice, kjer si napravi do 5 cm dolg hodnik. Spomladi naslednjega leta se zabubi.

Na listih še živih topolovih drevesc smo opazili številne pege. Povzročajo jih zajedavska gliva *Marssonina brunnea*. Zaradi okužbe topolovo listje prezgodaj odpade in drevo nadalje fiziološko slabi.

Priporočamo naslednje ukrepe:

- a) Vse suhe in zlomljene topole, pa tudi še stoječa napadena in hirajoča drevesca takoj posekajte in sežgite. Napad velikega in malega topolovega kozlička je tako močan in sadike so tako močno poškodovane, da poizkus zatiranja škodljivcev

nima pomena in praktično in izvedljivo.

b) Odsvetujemo ponovno saditev topolov v bližino starih topolovih dreves . Škodljivci so se naselili na mlada drevesca že v letu presaditve (pomlad leta 1984) iz starih topolovih dreves. Veliki in mali topolov kozliček sta v teh drevesih našla očitno zelo dobre razmere za razmnoževanje in škodljivca bi najverjetneje uničila vsak novo zasajen topol v bližini. Če želite saditi topole, je nujno potrebno posekati stara drevesa in jih odstraniti iz bližine novega nasada. Odstraniti je potrebno tudi panje teh dreves, saj bi se v njih škodljivci še vedno uspešno razvijali.

c) Zaradi vsega navedenega menimo, da je najbolje opustiti sajenje topolov ob cesti v bližini Lijaka. Pri odločitvi o izboru drevesne vrste, ki bo nadomestila topole, upoštevajte specifične ekološke razmere, ki vladajo na tem področju (kakovost tal, vetrovnost) in funkcijo, ki naj bi jo ta drevnina opravljala (protivetrni pas, proizvodnja lesne mase).

S e s t a v i l :

Mag. Dušan JURČ, dipl. biol.

P, S. :

Opravičujem se za tako kasen odgovor in vas tovariško pozdravljam !

Dušan Jurc

